

Onderwerp:	GenX
Datum	11 december 2018
Partij:	Helmond Aktief
Bijlage:	57
Ingekomen brief griffie:	11 december 2018
Antwoord college	29 januari 2019

Aan het college van burgemeester en wethouders van Helmond,

Naar aanleiding van de berichten over bovengenoemd onderwerp, waaronder de RIB van 18 jan. 2018, zijn er binnen de fractie Helmond Aktief nog diverse vragen en opmerkingen naar voren gekomen. Wij willen u die graag voor beantwoording voorleggen.

- 1) De resultaten van de metingen zijn getoetst aan een zogenaamde "toetsingswaarde". Wat is die waarde en hoe hoog waren die metingen?
- 2) Een resultaat boven de toetsingswaarde betekent niet direct een risico voor mens en milieu. Bij welke waarde dan wel? En wat is het risico op termijn en bij herhaalde blootstelling? Stapelen GenX en/of PFOA zich op in het lichaam of worden ze snel uitgescheiden?
- 3) Dichtbij Custom Powders, is een hoeveelheid gemeten die boven de toetsingswaarde ligt. Op welke plek is dit?
- 4) De hoeveelheid GenX en PFOA in het grondwater dicht bij de moestuinen nabij Varendonk ligt boven de toetsingswaarde. Hoe zit het met de waarden in de grond aldaar?
- 5) Op het meest ver weg gelegen meetpunt is een concentratie in het grondwater net boven de toetsingswaarde gemeten. Waar ligt dit punt precies?
- 6) In het water van recreatieplas Berkendonk is een concentratie gemeten boven de toetsingswaarde. Het is een lange, hete, droge zomer geweest waarin, de mensen veel en vaak in het water zijn geweest. Daarnaast is er veel water verdampt en zal daardoor de concentratie verhoogd zijn. Is daar wel rekening mee gehouden? Hadden de mensen niet gewaarschuwd moeten worden voor een eventueel risico voor de gezondheid?
- 7) De gemeten concentraties in slib liggen onder de toetsingswaarde waardoor er geen direct gevaar is. Toch is vrije verplaatsing van slib en ook van grond niet zonder meer mogelijk. Hoe valt dit met elkaar te rijmen?

In afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet

Fractie Helmond Aktief

Namens deze fractie v/z Berry Smits

Antwoord college van burgemeester en wethouders:

Gemeente Helmond werkt in het onderzoeksproces nog steeds nauw samen met het Ministerie van I&W, de NVWA, het RIVM, Rijkswaterstaat, de Provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland, Waterschappen, de betrokken Omgevingsdiensten, GGD Brabant-Zuidoost, drinkwaterbedrijven in Noord-Brabant en Zuid-Holland en de DCMR (Milieudienst Rijnmond). We delen beschikbare resultaten en stemmen af. (Inter)nationale ontwikkelingen volgen en bespreken we. Kortom: we handelen in dit dossier daadwerkelijk als één overheid, waarbij de specifieke situatie in Helmond een telkens terugkerend thema van gesprek is.

1) De resultaten van de metingen zijn getoetst aan een zogenaamde “toetsingswaarde”. Wat is die waarde en hoe hoog waren die metingen?

Elke stof heeft per onderdeel (grond, grondwater, oppervlaktewater en slib) een eigen toetsingswaarde. In hoofdstuk 4 van het rapport wordt uitgebreid ingegaan op die landelijke toetsingswaarden. In totaal zijn er meer dan 100 meetgegevens getoetst. Deze zijn overzichtelijk weergegeven in hoofdstuk 5 van het onderzoeksrapport (zie <https://www.helmond.nl/GenX>).

In de onderstaande tabel zijn de toetsingswaarden aangegeven en is samengevat bij hoeveel meetpunten er waarden boven en onder de betreffende toetsingswaarden zijn aangetoond. De concentraties en toetsingswaarden zijn uitgedrukt in microgram per kilogram (ug/kg) of per liter (ug/l).

Onderdeel	Toetsingswaarde (ug/kg of ug/l)	Aantal analyses boven toetsingswaarde	Aantal analyses onder toetsingswaarde
<i>Grond (PFOA en GenX)</i>			
wonen met tuin	900	1	55
wonen met moestuin	86	3	53
<i>Grondwater PFOA</i>			
grondwater (als drinkwater)	0,39	5	3
wonen met tuin	130	0	8
wonen met moestuin	12	1	7
<i>Grondwater GenX</i>			
grondwater (als drinkwater)	0,66	5	3
wonen met tuin	130	0	8
wonen met moestuin	12	2	5
<i>Oppervlaktewater</i>			
PFOA	0,048	5	3
GenX	0,118	1	7
<i>Slib</i>			
PFOA	50.000	0	3
GenX	50.000	0	3

2) Een resultaat boven de toetsingswaarde betekent niet direct een risico voor mens en milieu. Bij welke waarde dan wel? En wat is het risico op termijn en bij herhaalde blootstelling? Stapelen GenX en/of PFOA zich op in het lichaam of worden ze snel uitgescheiden?

Er is niet één specifieke waarde waarbij sprake is van een risico. Dit wordt van geval tot geval bepaald aan de hand van de kans op blootstelling en de duur ervan. Bij het vaststellen van de landelijke toetsingswaarde is rekening gehouden met de stoffeigenschaften, dus ook hoe de stoffen zich gedragen en eventueel ophopen in het lichaam. Bij een concentratie boven deze toetsingswaarde, kan vervolgonderzoek noodzakelijk zijn om te bepalen of in deze specifieke situatie er sprake is van een risico voor mens of milieu.

Hierbij kijken we dan niet alleen naar de feitelijke concentratie van PFOA en GenX, maar ook naar de specifieke omstandigheden, zoals het gebruik van de locatie en de mogelijkheid om in contact te komen met de verontreiniging. Dat vervolgonderzoek is inmiddels gestart. Een overschrijding van de toetsingswaarde leidt dus niet direct tot een risico.

3) Dichtbij Custom Powders, is een hoeveelheid gemeten die boven de toetsingswaarde ligt. Op welke plek is dit?

In een grondmonster afkomstig van een plek op circa 20 meter afstand van de schoorsteen van Custom Powders is een concentratie gevonden boven de toetsingswaarde. Dit is in een dicht begroeide groenstrook tussen het hek van Custom Powders en de Aa. Intensief contact met de bodem is hier gezien de ligging en de begroeiing niet aan de orde.

Het monsternamepunt is op onderstaande luchtfoto aangegeven, zie bijlage A1 van het rapport (<https://www.helmond.nl/GenX>)

Dit monsternamepunt wordt meegenomen in het vervolgonderzoek.

4) De hoeveelheid GenX en PFOA in het grondwater dicht bij de moestuinen nabij Varendonk ligt boven de toetsingswaarde. Hoe zit het met de waarden in de grond aldaar?

In de grond rondom het moestuincomplex aan de Sluisdijk wordt GenX gevonden in concentraties tussen 0,3 ug/kg en 5,7 ug/kg. PFOA wordt daar gevonden in concentraties tussen 1,6 ug/kg en 11 ug/kg. Deze concentraties liggen ruim onder de toetsingswaarde voor moestuinen van 86 ug/kg. Zie tabel 16 van het rapport. (<https://www.helmond.nl/GenX>)

5) Op het meest ver weg gelegen meetpunt is een concentratie in het grondwater net boven de toetsingswaarde gemeten. Waar ligt dit punt precies?

Dit punt ligt net ten noorden van plas Berkendonk. Het monsternamepunt is op onderstaande luchtfoto aangegeven, zie bijlage A1 van het rapport. (<https://www.helmond.nl/GenX>). Op dit punt vindt ook aanvullend onderzoek plaats.

- 6) **In het water van recreatieplas Berkendonk is een concentratie gemeten boven de toetsingswaarde. Het is een lange, hete, droge zomer geweest waarin, de mensen veel en vaak in het water zijn geweest. Daarnaast is er veel water verdampt en zal daardoor de concentratie verhoogd zijn. Is daar wel rekening mee gehouden? Hadden de mensen niet gewaarschuwd moeten worden voor een eventueel risico voor de gezondheid?**

De kwaliteit van het zwemwater wordt door het waterschap periodiek gecontroleerd, zowel voor, tijdens als na de zomerperiode. Deze meetresultaten laten een constant beeld zien, het warme zomerweer heeft geen invloed op de concentraties. Op ons verzoek heeft het RIVM onderzocht of op basis van de aangetroffen concentraties veilig gezwommen kan worden in Berkendonk. Het RIVM heeft aangegeven dat er bij deze concentraties veilig gezwommen kan worden, ook als dat dagelijks gebeurt. Er is dus geen aanleiding geweest om bezoekers te waarschuwen voor een eventueel risico.

- 7) **De gemeten concentraties in slib liggen onder de toetsingswaarde waardoor er geen direct gevaar is. Toch is vrije verplaatsing van slib en ook van grond niet zonder meer mogelijk. Hoe valt dit met elkaar te rijmen?**

Dit komt doordat er andere toetsingswaarden gelden voor het hergebruik van grond en bagger dan voor het bepalen van risico's. Voor GenX en PFOA zijn toetsingswaarden voor risico's bekend, deze worden gebruikt in het genoemde bodemonderzoek. Voor hergebruik van grond en bagger zijn echter nog geen "hergebruiksnormen" vastgesteld. Daarvoor is eerst nog meer onderzoek nodig. Totdat de hergebruiksnormen zijn vastgesteld geldt de 0-norm. Dit kan betekenen dat grond en bagger die lage, ongevaarlijke, concentraties bevat niet zonder meer mag worden hergebruikt.

*Burgemeester en wethouders van Helmond
de burgemeester
mevr. P.J.M.G. Blanksma – van den Heuvel*

*de secretaris
mr. drs. A.P.M. ter Voert*